

VRIJEDNOST ROBE ZA CARINSKE SVRHE

Član 29

Odredbama ove glave utvrđuje se carinska vrijednost robe radi primjene carinske tarife, kao i netarifnih mjera utvrđenih propisima Crne Gore kojima se regulišu određene oblasti koje se odnose na promet roba.

Član 30

Carinska vrijednost uvezene robe je njena transakcijska vrijednost, a to je stvarno plaćena ili cijena koju treba platiti za robu koja se prodaje radi izvoza u Crnu Goru, uvećana u skladu sa članom 38 ovog zakona, pod uslovom da:

- 1) kupac nema ograničenja u raspolaganju robom ili upotrebi robe, osim ograničenja koja:
 - su određena propisima Crne Gore ili na osnovu tih propisa donijetim pojedinačnim aktima;
 - ograničavaju geografsko područje gdje se roba može preprodati;
 - bitno ne utiču na vrijednost robe;
- 2) kupoprodaja ili cijena ne podliježu uslovima ili ograničenjima čija vrijednost ne može biti utvrđena u odnosu na vrijednost robe koja se vrednuje;
- 3) nikakav prihod od naknadne preprodaje, raspolaganja robom ili upotrebe robe neće direktno ili indirektno pripasti prodavcu, osim ako je moguće izvršiti odgovarajuće usklađenje s odredbama člana 38 ovog zakona;
- 4) kupac i prodavac nisu međusobno povezani ili, ako jesu, da je transakcijska vrijednost prihvatljiva za carinske potrebe.

Dva lica se smatraju međusobno povezanim ako:

- 1) je jedno lice upravnik ili direktor firme u vlasništvu drugog lica i obratno;
- 2) su pravno priznati partneri u poslu;
- 3) su u odnosu poslodavac i posloprimac;
- 4) je jedno od njih direktni ili indirektni vlasnik ili kontroliše ili posjeduje 5% ili više akcija s pravom glasa u obje firme,
- 5) jedno lice direktno ili indirektno kontroliše drugo lice, odnosno kada je jedno od tih lica pravno ili faktički u situaciji da nameće ograničenja ili da upravlja drugim licem;
- 6) su direktno ili indirektno pod nadzorom trećeg lica;
- 7) zajedno, direktno ili indirektno, nadziru treće lice;
- 8) ako su članovi iste porodice.

Lica koja imaju poslovne veze na način da je jedno lice isključivi zastupnik, isključivi diler ili isključivi koncesionar drugog lica, bez obzira na to kako je odnos opisan, smatra će se povezanim.

U postupku procjene prihvatljivosti transakcijske vrijednosti, u skladu sa odredbom stava 1 ovog člana, samo okolnost da su kupac i prodavac povezana lica iz stava 2 ovog člana nije dovoljan razlog da se ne prihvati određena transakcijska vrijednost.

U slučaju iz stava 4 ovog člana, carinarnica će utvrditi okolnosti prodaje i prihvatiti transakcijsku vrijednost, pod uslovom da postojeća povezanost nije uticala na cijenu.

Ako carinarnica ima razloga da na osnovu obavještenja dobijenih od uvoznika ili na drugi način posumnja da je postojeća povezanost uticala na cijenu, dužna je da obavijesti uvoznika i da mu omogući da se izjasni o poslovnom odnosu. Na zahtjev uvoznika, carinarnica će o razlozima neprihvatanja transakcijske vrijednosti obavijestiti uvoznika u pisanom obliku.

Kada se radi o prodaji između povezanih lica, transakcijska vrijednost će se smatrati prihvatljivom, a roba procijenjenom u smislu stava 1 ovog člana, uvijek kad uvoznik može da dokaže da je vrijednost, pod uslovom da se upotrebljavaju podaci iz istog ili približno istog vremenskog perioda, približno jednaka:

- 1) transakcijskoj vrijednosti u prodaji među nepovezanim licima za identičnu ili sličnu robu namijenjenu za izvoz u Crnu Goru;
- 2) carinskoj vrijednosti identične ili slične robe prema odredbama člana 35 ovog zakona;
- 3) carinskoj vrijednosti identične ili slične robe prema odredbama člana 36 ovog zakona.

Prilikom vršenja poređenja treba uzeti u obzir očite razlike u komercijalnim nivoima, količinske nivoe, odgovarajuće iznose utvrđene članom 38 ovog zakona i troškove koje je imao prodavac pri prodaji u kojoj prodavac i kupac nijesu povezani, a kojih nema pri prodaji u kojoj su prodavac i kupac povezani.

Poređenje se vrši na zahtjev uvoznika isključivo radi poređenja u određivanju transakcijske vrijednosti i tako utvrđena vrijednost ne može predstavljati transakcijsku vrijednost.

Član 31

Stvarno plaćena cijena ili cijena koju treba platiti je ukupno izvršeno plaćanje ili plaćanje koje treba da izvrši kupac u korist prodavca za uvezenu robu i uključuje sva plaćanja koja je kao uslov prodaje za uvezenu robu izvršio ili će izvršiti kupac prodavcu ili trećem licu da bi se ispunile obaveze prodavcu.

Plaćanje se može obaviti gotovim novcem, akreditivom ili drugim dogovorenim instrumentom plaćanja.

Plaćanje se može obaviti direktno ili indirektno.

Radnje koje preduzima kupac o sopstvenom trošku, uključujući i tržišne radnje koje nijesu obuhvaćene odredbom člana 38 ovog zakona, za koje je potrebno izvršiti usklađivanje vrijednosti, neće se smatrati posrednim plaćanjem prodavcu, čak i onda kad se može smatrati da su bile preduzete u korist ili u dogovoru s prodavcem i njihov trošak se neće dodavati stvarno plaćenoj ili cijeni koju treba platiti kod utvrđivanja carinske vrijednosti.

Član 32

Carinska vrijednost za uvezenu robu koja se ne može utvrditi prema odredbama člana 30 ovog zakona, utvrdiće se kao transakcijska vrijednost identične robe prodate za izvoz u Crnu Goru i izvezene u isto ili skoro isto vrijeme, koja se prodaje po istom komercijalnom osnovu u pretežno istoj količini kao roba koja se procjenjuje.

Ukoliko nije moguće pronaći odgovarajući primjer prodaje u smislu stava 1 ovog člana, primjenjivaće se transakcijska vrijednost identične robe prodate na različitoj komercijalnoj osnovi ili u različitim količinama, uz potrebna usklađivanja razlika koje proističu iz komercijalnih osnova ili količine, pod uslovom da se takva usklađivanja mogu sprovesti na osnovu podnesenih dokaza koji jasno pokazuju primjerenost i tačnost usklađivanja, bez obzira na to da li usklađivanje dovodi do porasta ili smanjenja vrijednosti.

Kad su troškovi i plaćanja iz člana 38 stav 1 tačka 1) al. 4, 5 i 6 ovog zakona, uključeni u transakcijsku vrijednost, usklađivanje će se vršiti tako da se uzmu u obzir razlike u tim troškovima i cijenama između uvezene robe i identične robe koje mogu nastati zbog razlika u udaljenostima i vrsti prevoza.

Ako se u primjeni ovog člana utvrdi da postoji više od jedne transakcijske vrijednosti za identičnu robu, za utvrđivanje carinske vrijednosti primijeniće se najniža od postojećih vrijednosti.

Član 33

Kad se carinska vrijednost uvezene robe ne može utvrditi u skladu sa odredbama čl. 30 i 32 ovog zakona, tada će se carinskom vrijednošću te robe smatrati transakcijska vrijednost slične robe prodate radi izvoza u Crnu Goru, ako je roba iz-vezena u isto ili skoro isto vrijeme kao i roba koja se procjenjuje.

U primjeni ovog člana treba, pri utvrđivanju carinske vrijednosti, upotrebljavati transakcijsku vrijednost slične robe koja se prodaje na istoj komercijalnoj osnovi i u pretežno istoj količini kao i roba koja se procjenjuje.

Ako nije moguće naći odgovarajući primjer prodaje u smislu stava 2 ovog člana, upotrijebiće se transakcijska vrijednost slične robe prodate na različitoj komercijalnoj osnovi ili u različitim količinama, uz potrebna usklađivanja razlika koje proističu iz komercijalne osnove ili količine, pod uslovom da se takva usklađivanja mogu sprovesti na osnovu podnesenih dokaza koji jasno pokazuju primjerenost i tačnost usklađivanja, bez obzira na to da li prilagođavanje dovodi do porasta ili smanjenja vrijednosti.

Kada su troškovi i plaćanja iz člana 38 stav 1 tačka 1) al. 4, 5 i 6 ovog zakona, uključeni u transakcijsku vrijednost, usklađivanje će se vršiti tako da se uzmu u obzir razlike u tim troškovima i cijenama između uvezene robe i slične robe koje mogu nastati zbog razlika u udaljenostima i vrsti prevoza.

Ako se u primjeni ovog član utvrdi da postoji više od jedne transakcijske vrijednosti za sličnu robu, za utvrđivanje carinske vrijednosti primijeniće se najniža od postojećih vrijednosti.

Član 34

Kada nije moguće utvrditi carinsku vrijednost uvezene robe prema odredbama čl. 30, 32 i 33 ovog zakona, carinska vrijednost se utvrđuje prema odredbama člana 35 ovog zakona.

Ukoliko se carinska vrijednost ne može utvrditi ni prema članu 35 ovog zakona, primijeniće se odredbe člana 36 ovog zakona, a na zahtjev uvoznika može se zamijeniti redosled primjene čl. 35 i 36 ovog zakona.

Član 35

Ako se ista ili identična ili slična uvezena roba prodaje u Crnoj Gori u istom stanju u kome je uvezena, carinska vrijednost robe koja se procjenjuje utvrđuje se na osnovu jedinične cijene po kojoj se ta roba, odnosno identična ili slična uvezena roba prodaje u najvećoj ukupnoj količini u istom ili približno istom vremenskom periodu, kao i roba koja se procjenjuje, i to licima koja nijesu povezana sa licima od kojih tu robu kupuju, pod uslovom da se cijena umanjuje za iznos:

- 1) uobičajene provizije koja je naplaćena ili je treba platiti ili uobičajenog uvećanja radi ostvarivanja dobiti i pokriva opštih troškova prodaje u Crnoj Gori koji nastaju za uvezenu robu iste vrste ili grupe proizvoda;
- 2) uobičajenih troškova prevoza i osiguranja i drugih, s tim povezanih, troškova koji nastanu u Crnoj Gori;
- 3) carine, poreza i drugih naknada koje se plaćaju u Crnoj Gori prilikom uvoza ili prodaje robe.

U slučaju da se u isto ili približno isto vrijeme uvoza robe koja se procjenjuje ne prodaje ni ista ni identična ni slična uvezena roba, carinska vrijednost robe će se utvrditi prema jediničnoj cijeni po kojoj se ista ili identična ili slična roba prodaje u Crnoj Gori u stanju u kakvom je uvezena i to u najkraćem roku nakon uvoza robe koja se procjenjuje, ali ne nakon isteka roka od 90 dana od dana uvoza.

U slučaju da se u Crnoj Gori ne prodaje ista, identična ili slična uvezena roba u stanju u kom je bila uvezena, tada će se, na zahtjev uvoznika, carinska vrijednost robe zasnivati na jediničnoj cijeni po kojoj se uvezena roba nakon dalje prerade prodaje u najvećoj ukupnoj količini licima u Crnoj Gori koja nisu povezana s licima od kojih takvu robu kupuju, pod uslovom da je u procjeni uzeta u obzir vrijednost dodata robi preradom i odbici određeni u stavu 1 ovog člana.

Član 36

Carinska vrijednost uvezene robe prema odredbama ovog člana biće obračunata vrijednost koja čini zbir:

- 1) vrijednosti materijala i troškova proizvodnje ili druge vrste prerade koja je upotrijebljena u proizvodnji uvezene robe;
- 2) iznos dobiti i opštih troškova koja je jednaka uobičajenom iznosu koji se ostvaruje pri prodaji robe iste grupe ili vrste kao što je roba koja se procjenjuje i koju je proizveo proizvođač u zemlji izvoza za izvoz u Crnu Goru;
- 3) svih troškova i davanja iz člana 38 stav 1 tačka 1) al. 4, 5 i 6 ovog zakona.

Zabranjeno je tražiti licu bez stalnog sjedišta ili prebivališta na teritoriji Crne Gore da omogući pregled ili dozvoli pristup bilo kojem računu ili drugoj evidenciji radi određivanja obračunate vrijednosti.

Carinski organ može provjeravati obavještenja dobijena od proizvođača robe radi određivanja carinske vrijednosti u drugoj zemlji, uz njegov pristanak i pod uslovom da Vlada dotične zemlje bude na vrijeme obavještena i da se ne protivi provjeri.

Član 37

Carinska vrijednost uvezene robe koja se ne može utvrditi prema odredbama čl. 30 do 36 ovog zakona utvrdiće se na osnovu raspoloživih podataka u Crnoj Gori, uz primjenu odgovarajućih metoda koji su u skladu sa principima i osnovnim odredbama:

- Sporazuma o primjeni člana VII Opšteg sporazuma o carinama i trgovini iz 1994. godine;
- člana VII Opšteg sporazuma o carinama i trgovini iz 1994. godine
- i ove glave Zakona.

U smislu ovog člana, carinska vrijednost se neće utvrđivati prema:

- 1) prodajnoj cijeni robe koja se proizvodi u Crnoj Gori;
- 2) sistemu koji omogućuje da se u carinske svrhe prihvati viša od dviju mogućih vrijednosti;
- 3) cijeni robe na domaćem tržištu zemlje izvoznice;
- 4) troškovima proizvodnje, osim obračunate vrijednosti koja se utvrđuje za identičnu ili sličnu robu u skladu s odredbama člana 36 ovog zakona;
- 5) cijeni robe namijenjene izvozu u drugu zemlju, a ne za tržište Crne Gore;
- 6) službeno utvrđenoj najmanjoj carinskoj vrijednosti;
- 7) proizvoljnim ili izmišljenim vrijednostima.

Na zahtjev uvoznika, carinski organ je dužan da ga obavijesti o carinskoj vrijednosti koja je određena prema odredbama ovoga člana i o metodi koji je upotrijebljen pri određivanju te vrijednosti.

Obavještenje o carinskoj vrijednosti i metodi koji je upotrijebljen pri njenom određivanju iz stava 3 ovog člana izdaje se u formi rješenja protiv kojeg se može podnijeti žalba u skladu sa članom 8 ovog zakona.

Član 38

U postupku utvrđivanja carinske vrijednosti, u skladu sa odredbom člana 30 ovog zakona, cijeni koja je stvarno plaćena ili koju treba platiti (transakcijska vrijednost) za uvezenu robu dodaju se:

- 1) troškovi, do iznosa koji snosi kupac, a nijesu uključeni u stvarno plaćenu cijenu ili cijenu koju treba platiti za robu:
 - provizije i naknade posredovanja, osim kupovne provizije;
 - ambalaže koja se, radi carinjenja, smatra jedinstvenim dijelom dotične robe;
 - pakovanja, bilo da se radi o radnoj snazi ili materijalu;
 - prevoza uvezene robe do luke ili mjesta ulaska u carinsko područje Crne Gore;
 - utovara, istovara i troškove rukovanja koji su povezani s prevozom uvezene robe do luke ili mjesta ulaska u područje Crne Gore;
 - troškove osiguranja do ulaska u područje Crne Gore;
- 2) srazmjerni dio vrijednosti sljedećih roba i usluga koje je kupac isporučio, direktno ili indirektno, bez naplate ili po sniženoj cijeni, a radi upotrebe u proizvodnji i prodaji uvezene robe radi izvoza i to do stepena do koga ta vrijednost nije bila uključena u cijenu koja je plaćena ili koju treba platiti:
 - materijala, sastavnih djelova i sličnih stvari ugrađenih u uvezenu robu;
 - alata, matrica, kalupa, odlivaka i sličnih roba koje su upotrijebljene u proizvodnji uvezene robe;
 - drugih materijala utrošenih u proizvodnji uvezene robe;
 - usluga projektovanja, razvoja, umjetničkog rada, planova i skica napravljenih izvan Crne Gore, koji su potrebni za proizvodnju uvezene robe;
- 3) naknade za autorska prava i licence za robu koja se procjenjuje, a koje kupac plaća direktno ili indirektno kao uslov za prodaju robe koja se procjenjuje, ako takve naknade nijesu uključene u stvarno plaćenu ili cijenu koju treba platiti;
- 4) dio iznosa ostvaren daljom prodajom, ustupanjem ili upotrebom uvezene robe koji se direktno ili indirektno plaćaju prodavacu.

Cijena koja je stvarno plaćena ili koja će biti plaćena uvećaće se prema odredbama ovog člana samo na osnovu objektivnih i mjerljivih podataka.

U postupku utvrđivanja carinske vrijednosti nijesu dozvoljena druga uvećanja stvarno plaćene cijene ili cijene koju treba platiti, osim onih propisanih ovim članom.

Pri utvrđivanju carinske vrijednosti neće se dodavati stvarno plaćenoj cijeni ili cijeni koju treba platiti:

- 1) plaćanja za dobijanje prava za reprodukciju uvezene robe;
- 2) plaćanja kupca za dobijanje prava za distribuciju i preprodaju uvezene robe, ako ta plaćanja nisu uslov prodaje za izvoz u Crnu Goru.

Član 39

U carinsku vrijednost robe neće se uračunati troškovi koji nijesu uračunati u stvarno plaćenu cijenu ili cijenu koju treba platiti, pod uslovom da su posebno iskazani, a odnose se na:

- 1) prevoz robe nakon njenog ulaska u carinsko područje;
- 2) građenje, montažu, sklapanje, održavanje ili tehničku pomoć koji će se obaviti nakon uvoza, kao što su industrijska postrojenja, mašine ili oprema;
- 3) kamate koje proističu iz finansijskog sporazuma koji je zaključio kupac, a koji se odnosi na kupovinu uvezene robe, bez obzira na to da li je finansiranje obezbijedio prodavac ili drugo lice, pod uslovom da je finansijski sporazum sačinjen u pisanoj formi i da, ako je to potrebno, kupac može dokazati:
 - da je roba prodana po stvarno plaćenoj cijeni ili cijeni koju treba platiti;
 - da kamata ne prelazi visinu uobičajenih kamata za takve transakcije u vrijeme i u zemlji u kojoj je finansiranje obezbijeđeno;
- 4) dobijanje prava za umnožavanje uvezene robe;
- 5) kupovne provizije;
- 6) uvozna i druga davanja koja se plaćaju u Crnoj Gori pri uvozu ili prodaji robe.

Član 40

Carinska vrijednost robe za koju, u trenutku utvrđivanja carinske vrijednosti, ugovorena cijena još nije bila plaćena utvrđivaće se na osnovu cijene koja bi morala biti plaćena za ispunjenje obaveze.

Sva uobičajena sniženja cijena i gotovinski popusti neće se uračunati u carinsku vrijednost, ako su ugovoreni prije obavljenog uvoza i ostvareni u ugovorenom roku.

Član 41

Carinska vrijednost robe koja nije prodana radi izvoza u Crnu Goru i carinska vrijednost robe koja se privremeno uvozi utvrđuje se na osnovu čl. 32 do 37 ovog zakona.

Carinska vrijednost robe koja se ošteti prije puštanja podnosiocu deklaracije utvrđuje se tako da se odgovarajuća ugovorena cijena umanjuje za procenat oštećenja.

Procenat oštećenja utvrđuje carinarnica procjenom.

Ako je u toku postupka ugovorena nova cijena koja odgovara uslovima iz člana 30 ovog zakona, ta cijena predstavlja novu carinsku vrijednost.

Ako se za robu koja se uvozi po osnovu zakupa ili lizinga carinska vrijednost ne može utvrditi u skladu sa odredbom stava 1 ovog člana i za koju ugovorom nije predviđena mogućnost kupovine, carinska vrijednost je iznos zakupnine za ugovoreni period zakupa, odnosno lizinga, uvećan ako je neophodno, u skladu sa članom 38 ovog zakona.

Ako je poslije stavljanja robe u slobodan promet prodavac umanjio stvarno plaćenu cijenu ili cijenu koju treba platiti, tako umanjena cijena će biti uzeta u obzir prilikom utvrđivanja carinske vrijednosti, u skladu sa članom 30 ovog zakona, ako carinski organ utvrdi da:

- 1) je roba imala nedostatke u vrijeme prihvatanja deklaracije za stavljanje u slobodan promet;
- 2) je prodavac umanjio cijenu u vezi sa izvršenjem garantne obaveze predviđene ugovorom o prodaji robe zaključenim prije stavljanja robe u slobodan promet;
- 3) nedostatak robe nije uzet u obzir prilikom zaključenja ugovora o prodaji robe.

Stvarno plaćena cijena ili cijena koju treba platiti umanjena u skladu sa stavom 6 ovog člana, može se uzeti u obzir prilikom određivanja carinske vrijednosti ako je do promjene došlo najkasnije dvanaest (12) mjeseci od dana prihvatanja deklaracije za stavljanje robe u slobodan promet.

Član 42

Ako je u postupku utvrđivanja carinske vrijednosti uvezene robe neophodno odložiti konačno utvrđivanje carinske vrijednosti, roba se može predati podnosiocu deklaracije pod uslovom da se osigura plaćanje carine u obliku depozita u visini mogućeg iznosa carinskog duga.

Član 43

Pri utvrđivanju carinske vrijednosti nosača podataka koji sadrže podatke ili programska uputstva za upotrebu opreme za obradu podataka (u daljem tekstu: programska podrška) neće se uračunavati cijena ili vrijednost programske podrške, pod uslovom da je ta cijena ili vrijednost iskazana odvojeno od vrijednosti nosača podataka.

Izraz "nosač podataka" iz stava 1 ovog člana ne podrazumijeva uključene sklopove, poluprovodnike i slične uređaje ili proizvode koji sadrže takve uključene sklopove ili uređaje.

Izraz "podaci i programska uputstva" iz stava 1 ovog člana ne podrazumijeva zvučne, kinematografske ili video-snimke.

Član 44

Carinarnica može, u carinskom postupku, zahtijevati od podnosioca deklaracije sve isprave i podatke koji su potrebni za utvrđivanje carinske vrijednosti prema odredbama čl.30 do 37 ovog zakona.

Odredbe ove glave neće ograničavati pravo carinarnice da utvrdi istinitost i ispravnost bilo koje izjave, isprave ili deklaracije podnijete u cilju određivanja carinske vrijednosti.

Odredbe ove glave neće isključivati primjenu odredaba ovog zakona za utvrđivanje carinske vrijednosti za robu koja je, poslije određivanja drugog odobrenog carinskog postupka ili njene upotrebe, stavljena u slobodan promet.

Član 44a

Obavještenja i podaci potrebni za utvrđivanje i provjeru carinske vrijednosti robe, povjerljive prirode ili pribavljeni na povjerljivoj osnovi, smatraju se službenom tajnom i ne smiju se od strane carinskog organa dalje saopštavati, bez izričite saglasnosti lica ili ovlašćenih organa koji su ih dali, osim u slučaju kada to zahtijeva sud."

Član 45

Ako je u postupku utvrđivanja carinske vrijednosti potrebno preračunati stranu valutu u valutu koja je sredstvo plaćanja u Crnoj Gori, strana valuta preračunava se po zvaničnom kursu važećem na dan nastanka obaveze plaćanja carinskog duga.